

OKTOBER 1963
12^e JAARGANG

Redactie:

~~M. H. G. van der~~

~~P. J. L. van der~~

~~P. J. L. van der~~

~~Telefoon (070) 86 54 66~~

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

X

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

X

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.- per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

A D R E S W I J Z I G I N G

Zoals reeds uit de omslag van het septembernummer viel op te maken, berust de redactie van de Humanistische Documentatiedienst sinds 1 september 1963 niet meer bij mevrouw mr. H. Singer-Dekker, die -na zich vele jaren voor deze uitgave op verdienstelijke wijze te hebben ingezet- thans in verband met haar benoeming tot lid van de P.v.d.A. - fractie in de Tweede Kamer genoodzaakt was haar werkzaamheden voor dit blad neer te leggen.

Wij verzoeken u dringend alle stukken ten behoeve van de Humanistische Documentatiedienst te willen zenden aan:
Mevrouw D. Roethof-Ensing, Spinozalaan 283, Voorburg. Tel.
070 - 865466.

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Blz.

Humanistische Vorming	113
Zieken- en Bejaardenbezoek	113
Landelijke Kaderconferentie	113
Televisie-uitzending	113
Gemeenschappen Jubileum	113
Kerstkamp in "De Ark"	113
Bejaardenkampen	114

..

"HUMANITAS"

Conferentie voor gezinsverzorgsters en gezinshelpsters	114
Collecte afdeling Amsterdam	114
Congres 1963	114/115
Jaarverslag Humanitas 1962	115/116
Nieuwe flats voor bejaarden	116

..

HUMANISTISCH THUISFRONT

Subsidie Stichting Militaire Tehuizen van het Hum. Thuisfront	116/117
Militairen exposeerden schilderwerken	117

..

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCH GRONDSLAG "SOCRATES"

Studieweekend	117
---------------	-----

..

HUMANISTISCHE WERKGROEP IN DE P.v.d.A.

Gesprek over nieuw radio- en t.v.bestel	118
"Vernieuwing"	118

..

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maanden oktober en november voor de V.A.R.A.	118
Radiolezing in de maand november voor de A.V.R.O.	118

..

VAN ALLE KANTEN

	Blz.
Dienstweigeraar Brunia kreeg gratie (Haags Dagblad)	119
"De Humanisten" (Tijd en Taak)	119/120
Nog meer (De Zaanlander, de Heldersche Courant, enz.)	121
Een nieuwe Gemeenschap (Kennermerland)	121
Opsterland subsidieert goddiensonderwijs (Friesche Koerier)	121
Het herbouwde Kinderhuis "Ellinchem" (Het Vrije Volk)	121/122
Een uitdaging voor de kerk (Hoogeveensche Courant)	122
Pijnlijke situatie (Amersfoorts Dagblad)	123/124
Misverstanden (Hervormd Nederland)	124/125

..

HUMANISTISCH VERBOND

Humanistische Vorming

Dit vindt thans, zowel buiten schoolverband als op bedrijfsscholen reeds plaats in Leiden, Zaandam, Rotterdam, Hengelo en Groningen. Om aan de aanvragen het hoofd te kunnen bieden zijn door het hoofdbestuur op voorstel van de hiervoor ingestelde werkgroep naast de reeds bestaande .. een zestal nieuwe vormingsleiders benoemd.

Tijdens de najaarsvakantie en wel op 1 november zal door de werkgroep een conferentie met de docenten en a.s. docenten worden gehouden, waarbij o.a. dr. L. van Gelder als inleider optreedt.

Zieken- en Bejaardenbezoek

Op 24 september 1963 werd in het Erasmushuis te Utrecht het landelijk congres gehouden onder leiding van Mevrouw A. Treurniet-Wiersma, landelijk leidster van het zieken- en bejaardenbezoek van het Humanistisch Verbond. De moeilijkheden, die nog talrijk blijken te zijn, werden uitvoerig onder de loep genomen. Toch kon mevrouw Treurniet met enige voldoening constateren, dat wanneer men de cijfers van het gehele land bijeen telt, het bijna onbegrijpelijk is wat er door betrekkelijk weinig mensen aan werk wordt verzet.

Landelijke Kaderconferentie

Op 5 en 6 oktober werd op "De Ark" de eerste van een drietal kaderconferenties gehouden. De besturen van vier gewesten en van ongeveer driewintig gemeenschappen waren aanwezig. Er werd o.m. gesproken over het vormingsonderwijs, de algemene leden, de samenstelling van de programma's en de veroudering, c.q. verjonging in het Verbond.

Televisie-uitzending (correctie)

In tegenstelling tot hetgeen in de "Humanistische Documentatie" van september 1963 werd vermeld over televisie-uitzendingen, die in samenwerking tussen Humanistisch Verbond en de V.A.R.A. zullen plaatsvinden, vindt de eerste uitzending naar alle waarschijnlijkheid plaats op 21 november a.s. Dus niet op 28 oktober, zoals aanvankelijk werd vermeld.

Gemeenschappen Jubileum

De gemeenschap Amsterdam Tuinsteden-West van het Humanistisch Verbond herdacht op 17 september j.l. het feit dat zij tien jaar geleden werd opgericht. Dr. J.P. van Praag, voorzitter van het Humanistisch Verbond sprak over nieuwe wijken, nieuwe taken.

Op 20 september j.l. herdacht de gemeenschap Nieuwer Amstel het feit, dat zij 12½ jaar bestond. Hier sprak onder meer drs. W. Holtland, voorzitter van de federatie Amsterdam van het Humanistisch Verbond.

Bussum e.o. vierde 6 oktober haar 15-jarig bestaan en dit zal ook het geval zijn met de gemeenschap Den Helder op 12 december.

Kerstkamp in "De Ark"

Dit traditionele kamp heeft een zo goede reputatie, dat in september de aanmelding al gesloten moest worden.

Bejaardenkampen

Ook dit jaar hebben enkele kampen voor bejaarde leden plaats gevonden. Overigens zijn ook niet-leden van harte welkom en zij voelen zich er eveneens best op hun gemak.

..

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Conferentie voor gezinsverzorgsters en gezinshelpsters

Op 18 en 19 oktober werd te Epe een landelijke bijeenkomst gehouden voor gezinsverzorgsters en gezinshelpsters met hun leidsters, georganiseerd door de landelijke sectie gezinsverzorging.

Collecte afdeling Amsterdam

De jaarlijkse collecte van afdeling Amsterdam op 5 oktober j.l. heeft ± f 6.000,- opgebracht.

Congres 1963

Het programma van het twee-jaarlijkse congres van Humanitas, dat zal worden gehouden te Zwolle op 26 en 27 oktober in de stadsschouwburg "Odeon", is als volgt:

Tijdschema der zittingen:

Zaterdag (openbaar en bijzonder gedeelte):

15.30 - 18.00 uur	Eerste zitting
18.00 - 19.30 uur	Gezamenlijke warme maaltijd
19.30 - 22.00 uur	Tweede zitting

Zondag (huishoudelijk gedeelte):

9.30 - 12.30 uur	Derde zitting
13.00 - 14.00 uur	Gezamenlijke broodmaaltijd
14.00 - 16.00 uur	Vierde zitting

Agenda voor zaterdag 26 oktober 1963, eerste zitting:

- . Gelegenheid tot kennismaking en begroeting en thee van 15.30 - 16.00 uur
- . Openingsrede door de voorzitter
- . Begroeting van het Congres door de Burgemeester van Zwolle.
- . Inleiding door drs. H. van Wieringen: "Wie zeggen: "Wij zijn nergens bij aangesloten"." (Een verhandeling over het verschil tussen "binnen"- en "buiten"-kerkelijken wat betreft hun houding tegenover levensbeschouwelijke en sociale vraagstukken).
- . Inleiding door prof.dr. T.T. ten Have: "Humanitas in de Nederlandse samenleving" (In onze samenleving komen velen plotseling of langdurig in een situatie te verkeren waarbij zij hulp en steun nodig hebben, die kan worden geboden door maatschappelijk-werk-instanties. Het Congres zal de vraag bestuderen welke functie hierbij moet worden toegedacht aan overheids-instanties, kerkelijke instanties en Humanitas als landelijke vereniging voor maatschappelijk werk, en welke vormen van samenwerking tussen deze instanties aanbeveling verdienen).

Tweede zitting:

- . Gelegenheid tot indienen van schriftelijke vragen.
- . Vragen aan de inleiders worden gesteld door:

drs. J.A. Launspach, dr. C. de Galan, dr. P. Thoenes, mevr. drs. J.B.M. Cohen-Wiener.

. Een korte aanvullende inleiding over de Bijstandswet zal gegeven worden door: drs. P. Albarda.

. Discussie onder leiding van de Voorzitter

. Samenvatting en sluiting van het openbare gedeelte

Agenda voor zondag 27 oktober 1963:

Derde en vierde zitting, onderbroken om 13.00 uur voor de maaltijd.

1. Opening en huishoudelijk gedeelte
2. Mededelingen en ingekomen stukken
3. Rapport van de Congres-verslagcommissie 1961
4. Benoeming Congresverslagcommissie 1963
5. Beleid bestuur, waaronder begrepen: a. jaarverslagen secretariaat 1961 en 1962; b. jaarverslagen penningmeester 1961 en 1962; c. verslag controlecommissie financiën
6. Benoeming controlecommissie financiën 1963 en 1964
7. Beleid redactie kaderorgaan "Humanitas" 1961 en 1962
8. Beleid redactie ledenorgaan "Van Mens tot Mens" 1961 en 1962
9. Behandeling Congresvoorstellen
10. Bestuursverkiezing
11. Afscheid van de voorzitter mr.dr. J. In 't Veld
12. Sluiting.

Jaarverslag Humanitas 1962

Wij lezen in dit, in september verschenen, extra nummer van "Van Mens tot Mens" het volgende:

" Wie terugkijkt over een wat langere periode in het bestaan van onze vereniging, ziet slechts groei, snelle groei zelfs, volgens een duidelijk stijgende lijn. Wie terugziet over een kortere periode, krijgt aandacht voor de jaarlijkse nuances in die vooruitgang.

Zo was in 1961 bij uitstek het jaar van de gewestelijke uitbouw, 1962 kenmerkte zich meer door directe groei op het grondvlak. Nimmer werd een groter aantal maatschappelijk werkers aangesteld in plaatsen waar Humanitas tevoren nog niet over een beroepskracht had beschikt. Dat bij de hierbedoelde ontwikkeling de gewesten een belangrijke rol hebben meegespeeld, bevestigt dat in 1961 de cost op verantwoorde wijze voor de baet is uitgegaan. Want hulpverlening op het grondvlak is het eindprodukt waar het bij alle inspanning om gaat!

Het jaar 1962 is niettemin zeer somber voor het hoofdbestuur geëindigd. Mejuffrouw M. Dijkstra, die van 1950 af de hierboven geschetste ontwikkeling als hoogste functionaris heeft mede uitgedacht, gestimuleerd en met deskundigheid -gedurfd en tevens behoedzaam- heeft geleid en begeleid werd tegen het einde van het jaar zeer ernstig ziek. Bij het schrijven van dit verslag staat helaas wel vast, dat, menselijkerwijs gesproken, onze vereniging niet meer zal mogen rekenen op de zo uiterst waardevol gebleken leiding en steun van mejuffrouw Dijkstra, ook niet als het stadium van acuut levensgevaar voorbij mocht zijn. Naast veel leed in de persoonlijke sfeer heeft deze gebeurtenis het bestuur gebracht tot de moeilijke aanvaarding van een ongewild einde van een samenwerking even rijk aan resultaten als aan briljante vondsten die steeds openingen tot verdere ontwikkeling hebben opgeleverd.

Met de door ieder lid van onze vereniging gekoesterde wens tot een zo

goed mogelijk verloop van het proces van ziekte en herstel moge in dit verslag worden volstaan".

Nieuwe flats voor bejaarden

In de "Schiedammer" van 16 september schrijft men:

" Aan de bouw van het tweede bejaardencentrum van "Humanitas", dat aan het Abeelplein te Schiebroek zal verrijzen, verwacht men begin 1964 te kunnen beginnen.

Het project "110 Morgen" verkeert nog in een pril stadium van overleg. Het laat zich aanzien, dat er een klein verzorginghuis zal komen. Mogelijk zal de bouw hiervan eind 1964 of begin 1965 kunnen worden begonnen. Daarnaast gaan de gedachten van de leiding van "Humanitas" uit naar de stichting van een verpleeginrichting met een reactiveringscentrum en een polikliniek.

De bouw aan het "Jan Meertenshuis", het bejaardentehuis van "Humanitas" in Lombardijen, vordert intussen snel."

..

HUMANISTISCH THUISFRONT

Subsidie Stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront

Aan het al dan niet verstrekken van subsidie aan de Stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront werden in de pers weer vele woorden gewijd.

In de vergadering van de Voorhoutse Raad (wij citeren het Leidsche Dagblad van 23 september) werd onder meer gezegd:

" Het voorstel om aan het Humanistisch Thuisfront een subsidie uit de / haar vormingscentrum in het Coornherthuis te Driebergen kon de eindstreep niet halen. Aangezien aan de Protestants Christelijke en de Rooms Katholieke Vormingscentra een jaarlijkse subsidie wordt verleend van een cent per inwoner stelden burgemeester en wethouders voor om aan deze instelling eenzelfde subsidie te verlenen. De heer G. de Koning kon zich hiermede niet verenigen. Hij meende, dit als christen niet te kunnen steunen. De heren J. van Eijk en J. Verhoef sloten zich hierbij aan. Daar één raadslid niet aanwezig was, werd de uitslag van de gehouden stemming drie tegen drie, zodat de stemmen stakten. In een volgende vergadering zal deze aangelegenheid overeenkomstig de gemeentewet opnieuw aan de orde worden gesteld." / gemeentekas te verlenen voor

In de Woerdensche Courant beschrijft men de moeilijkheden die het verstrekken van subsidie in Lange Ruige Weide opleverde:

" Over subsidie aan de Stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront werd uitvoerig gesproken. Een minderheid van het college van B. en W. was hiertegen. Hiernaar gevraagd door de heer C.L.M. Prins bleek, dat deze minderheid wethouder V. de Lana was. Deze voelde zich gedrongen om zijn standpunt te verdedigen. Zijn eerste doelstelling als zou het Humanistisch Thuisfront anti-christelijk zijn, zoals het pré-advies aan gaf, wilde hij wel veranderd zien in niet-christelijk, zoals enkele raadsliden voorstonden. Hij achtte het echter onaanvaardbaar, zitting hebbend in een openbaar college om in strijd met zijn principe te handelen. Door meerdere raadsliden werd de wethouder hierop aangevallen. De heer Warmenhoven zei toen, dat met deze discussie eigenlijk niemand is gebaat.

Hij kon respect hebben voor een ieders eigen gedachte over dit punt (ook hij was het niet met de wethouder eens) maar hij meende dat het beter was zich meer bij het voorstel te bepalen. Ook wethouder De Groot verdedigde het voorstel van B. en W. en zei dat evenals christelijke of rooms katholieke tehuizen, ook de humanistische tehuizen een verlengstuk van de ouderlijke opvoeding zijn.

Op een vraag van de voorzitter of iemand nog stemming wenste, was dit wethouder V. de Lans. Voor subsidieverlening waren acht leden en tegen wethouder V. de Lans, C.L.M.Prins en F. v.d. Geer allen KVP."

Ook in Roermond rees verzet, zoals blijkt uit de Nieuwe Limburger: " Jaarlijks terugkerend punt van discussie vormt telkens het voorstel van B. en W., afwijzend te beschikken op een subsidieverzoek van het Humanistisch Thuisfront ten behoeve der humanistische militaire tehuizen. Dit op grond van het feit, dat deze stichting in Roermond geen eigen tehuis exploiteert.

De stichting vond een pleitbezorger in de heer Stoffel (P.v.d.A.). Zijn argumentering, dat de in Roermond gelegen militair het tehuis bezoekt dat hij het gezelligst vindt, zonder te letten op het stempel dat dit bezit, werd door de burgemeester Höppener juist aangegrepen om de afwijzing te motiveren. Alleen de drie P.v.d.A.-leden bleken uiteindelijk voor een subsidieverlening te zijn."

Militairen exposeerden schilderwerken

Volgens berichten uit de Amersfoortsche Courant hielden twee jonge artiesten, die in Amersfoort hun dienstplicht vervullen, een kleine expositie in het Humanistisch Militair Tehuis aan het Kleine Spui:

Hans Hohmann is graficus en studeerde aan de Bredase Academie St. Joost, en Ger Boonstra afficheerde zich als beeldhouwer, maar het moeilijke en kostbare vervoer van de zware stukken was er de oorzaak van dat van hem slechts tekeningen te zien waren. Boonstra zal na zijn dienstitijd zijn studies voortzetten aan de Rijksacademie in Amsterdam.

. . .

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

"S O C R A T E S"

Studieweekend

De afdelingen voeren op het ogenblik hun eerstejaars-aktie. In de komende weken zullen de eerstejaars lezingen gehouden worden, die voor alle belangstellenden open staan. Tevens beginnen de disputen weer.

Op 16 en 17 november zal in "De Ark" te Nunspeet een studieweekend worden gehouden over het onderwerp: "De Europese Economische Gemeenschap".

. . .

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE P.v.d.A.

Gesprek over nieuw radio- en t.v.bestel

Op initiatief van de H.W.G. zal er op 11 november een spreuk met de besturen der werkgemeenschappen worden gehouden over een radio- en t.v.bestel.
/nieuw

"Vernieuwing"

Het orgaan van de H.W.G. "Vernieuwing" bevat in zijn septembernummer een hoofdartikel van K. Timmerman, waarin hij aandacht wijdt aan de uitgave van het Vorrink-Instituut "Vier stemmen over ontwapening".
Henri Sandberg schreef een bijdrage over "Billy Graham, Paus Johannes XXIII en de duivel".
Verder bevat het blad, zoals gewoonlijk, de stemmen van anderen, waarin de huidige situatie op het loonfront uitvoerig wordt behandeld.
In "Dingen van de dag" passeren weer tal van gebeurtenissen in binnen- en buitenland de revue.

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maanden oktober en november voor de V.A.R.A.

27 oktober	:	J. In 't Veld	"De ontwikkeling van het maatschappelijk werk"
3 november	:	G. Stuiveling	"Uit humanistisch oogpunt"
10 november	:	Th.W. Polet	"Iedereen mag meedoen"
17 november	:	J.P. van Praag	"De humanist en de openbare school"

Radiolezing in de maand november voor de A.V.R.O.

5 november	:	Mevrouw A. Treurniet- Wiersma	"Praktisch Humanisme"
------------	---	-------------------------------	-----------------------

VAN ALLE KANTEN

Dienstweigeraar Brunia kreeg gratie

Op 4 oktober richtte het Humanistisch Verbond zich in een schrijven tot Hare Majesteit de Koningin, waarbij eerbiedig aandacht werd gevraagd voor het volgende:

" Het hoofdbestuur voelt zich⁷verontrust over de rechtsbedeling van Henri Andries Brunia, geboren 7 februari 1942 te Maasbracht, wiens beroep op de Wet op de Burgerdienstplicht is afgewezen.

Hoewel het Humanistisch Verbond een dergelijk beroep op de wet niet propageert (noch ook afwijst) kan het hoofdbestuur er geen vrede mee hebben, dat in dit geval naar zijn gevoelen echte gewetensbezwaren miskend dreigen te worden. Voor de gronden die dit gevoelen motiveren moge het verwijzen naar de bijlage van dit schrijven, zijnde een artikel van de eerste ondergetekende in het blad "Mens en Wereld" van het Humanistisch Verbond.

Het is op die gronden dat het hoofdbestuur Uwe Majesteit verzoekt, kan het zijn spoedig, gunstig te beslissen op het gratieverzoek, dat namens Dries Brunia bij u is ingediend".

Op 8 oktober kon men in enkele dagbladen, zoals Het Parool, Het Vrije Volk en het Haagsch Dagblad lezen dat aan de heer Brunia gratie werd verleend. Wij ontleenen aan het Haagsch Dagblad van 10 oktober het volgende:

" De dienstweigeraar H.A. (Dries) Brunia, die tot twee jaar gevangenisstraf met aftrek van voorarrest was veroordeeld, is dinsdag te Vught op vrije voeten gesteld.

De heer Brunia had op 1 maart een gratieverzoek ingediend. Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond heeft in een brief aan de koningin verzocht spoedig gunstig op dit verzoek te beslissen, omdat het zich verontrust voelde over de rechtsbedeling in deze zaak.

De voorzitter van het Humanistisch Verbond, dr. J.P. van Praag heeft in het blad "Mens en Wereld" aandacht gewijd aan de zaak-Brunia. Brunia had omgang met een anarchistische groep, die op het standpunt van dienstweigeren stond. Toch ging hij op 16 januari 1962 in dienst.

Op 12 april kwam hij drie dagen te laat terug van verlof en weigerde vervolgens dienst. Op 25 juli werd hij tot twee jaar gevangenisstraf veroordeeld. Hij ging in hoger beroep.

Vervolgens deed de heer Brunia, die aanvankelijk bezwaren had gehad tegen de wet op de burgerdienstplicht, een beroep op deze wet. Op 8 januari j.l. veroordeelde het Hoog Militair Gerechtshof hem tot dezelfde straf.

In zijn artikel stelt dr. Van Praag, dat in het geval-Brunia de formele toepassing van het recht tot onrecht heeft geleid. Veertien dagen nadat de minister de bezwaren van de heer Brunia niet had erkend, werden namelijk de rechten van degeen, die zich op de Burgerdienstplichtwet beroept, gewijzigd."

"De Humanisten"

In "Tijd en Taak" van 14 september wordt grote aandacht besteed aan het verschijnen van het boek "Rede en religie in het humanisme" en de schrijver, die verborgen gaat achter de initialen J.G.B. noemt de verschijning "een goede aanleiding tot het plaatsen van enkele opmerkingen over de

verhouding tot de humanist! Men schrijft o.m.:

" Welnu, in dit boek maken de humanisten van hun recht, bepaalde aspecten van het christendom afkeurenswaardig te vinden, een duidelijk gebruik. Ze zullen verstaan, dat van de overzijde van hetzelfde recht gebruik gemaakt wordt. Het hoeft de hartelijke samenwerking op ander gebied niet te schaden; integendeel, het zuivert de atmosfeer en maakt de samenwerking juist doeltreffender. Het kan ook leerzaam zijn voor de talloze indifferentisten die nog geen keuze kunnen maken en die wel eens al te voorbarig nu door de kerken, dan door het Humanistisch Verbond ingelijfd worden.

Het gaat dus om het verschil tusseneen humanist en een christen. De namen zelf zijn al aanleiding tot misverstand. Veel christenen nemen er aanstoot aan, dat in de benoeming een tegenstelling geforceerd wordt die zij voor zich zelf niet aanvaarden: alsof christenen geen humanisten zouden zijn; alsof Erasmus, om een naam te noemen, niet een der onzen was; alsof op dit ondermaanse het humanum niet de hoogste waarde was; zo hoog, dat God niet versmaad heeft de menselijke gedaante teaanvaarden; alsof niet juist het europese christendom de eerste en meest legitieme erfgenaam is. historisch gezien, van het Grieks-Romeinse humaniteits-ideaal, enz., enz.

Als we deze kwesties van benoeming en historie even laten rusten, zonder ons gewonnen te geven, dan moet er een tweede zaak met nadruk gesteld worden. De term christen is dubbelzinnig. Hij kan betekenen een door Christus uitverkorene. In deze zin onttrekt zich het christenzijn aan elke beschrijving en verificatie. Daarom durft menigeen zich niet of nauwelijks christen te noemen. De term kan echter ook betekenen: iemand die het christendom als godsdienst belijdt; iemand die zich tot het christelijk kerkvolk rekent. Het gaat over christenen in deze laatste zin. Nu ben ik geneigd zo'n christen te beschrijven, als iemand die gelooft, dat God een Persoon is (en dus niet alleen een Zijnsmysterie), dat God zich heeft geopenbaard in Jezus Christus. Een christen is daarenboven iemand die weet, dat hij tegenover God zondig is, maar dat hij mag hopen op vergeving; en tenslotte een christen is iemand die weet wat bidden is.

Rondom deze geloofsovertuigingen gaat onze discussie met de humanisten. Zij wijzen dit alles nadrukkelijk af in naam van de rede. De meesten hunner (niet allen!) zijn overtuigd, dat ze deze overtuiging met redelijke argumenten kunnen weerleggen. Voor wie met deze materie enigermate vertrouwd is, brengt dit boek weinig nieuws. Wij, christenen, hebben deze argumenten al honderd maal gehoord en, eerlijk gezegd, vaak stringenter geargumeerd. Dat neemt niet weg, dat het nuttig is, juist voor ons, om in dit boek, vertaald voor onze tijd, al deze zaken nog eens te lezen. Men doet overigens het boek onrecht aan als men het leest als een aanval op het christelijk geloof. Het boek heeft een positieve strekking: "Dit geloven wij, wij humanisten". Zij kunnen het ook niet helpen dat hun overtuigingen zich het duidelijkst profileren door ze te tekenen tegen de achtergrond van het christelijk denken.

Onzerzijds moet hierbij aangetekend worden, dat een christelijk verweer nooit een bewijsvoering kan zijn. Ons geloof laat zich niet met redelijke argumenten bewijzen. Evenmin trouwens als de humanistische levensbeschouwing!"

En tot slot:

" Daarom kan het debat tussen christenen en humanisten niet tot stilzwijgen komen, te meer omdat wij, christenen, allemaal "ergens" ook humanist zijn, en ik dacht zo, dat zij, voor zover levend in dit van Christus afvallig Europa, ook een beetje christen zijn".

7, in tegenstelling juist met de humanist

Nog meer

In verband met het voorgaande is het wellicht interessant te vermelden welke bladen korte eensluidende uittreksels van dit artikel over namen op 26 september: De Zaanlander, de Heldersche Courant, de Schager Courant, de Enkhuizer Courant, de Alkmaarse Courant, Kennemerland en Dagblad voor West Friesland, alle met de titel: "Geloof en redelijkheid!"

Een nieuwe Gemeenschap

Het "Kennemerland" van 30 september maakte melding van het feit, dat per 1 september de werkgroep Castricum een zelfstandige gemeenschap is geworden, hetgeen gevierd werd met het organiseren van een "familiedag" in de jeugdherberg Koningsbos. Vele families uit de gemeenschappen van Noord-Holland waren naar Castricum gekomen om aan deze viering luister bij te zetten.

Opsterland subsidieert godsdienstonderwijs

De "Friesche Koerier" uit Heereveen maakte op 24 september melding van het feit, dat de gemeenteraad van Opsterland besloten had tot subsidiëring van het godsdienstonderwijs aan de openbare lagere scholen. De heer Schouwstra (P.v.d.A.) heeft nog geprobeerd de raad tot aanhouding van het voorstel te bewegen, omdat hij ook het Humanistisch Verbond wilde laten meedoen, maar dat is hem niet gelukt:

" Wethouder De Haan zei bij de beantwoording, dat de meeste mensen het tegenwoordig van belang vinden, dat hun kinderen enig godsdienstonderwijs krijgen. Of de Kerken het zelf niet aankunnen wist hij niet. Zij hebben de hulp van de gemeenten ingeroepen en vandaar het voorstel.

Zoals de Schoolwet nu luidt is het verzoek van de heer Schouwstra niet uitvoerbaar, legde de wethouder verder uit. Er wordt nu alleen nog maar gesproken over christelijk godsdienstonderwijs. Als straks de Mammoetwet in werking treedt, wordt dat anders."

Het herbouwde Kinderhuis "Ellinchem"

Veel belangstelling ondervond in de pers de weder in gebruikneming van het verbouwde kinderhuis "Ellinchem". De bekende kinderrechtster mejuffrouw prof. mr. J.C. Hudig, die daar onder meer het woord heeft gevoerd, zei, aldus het Vrije Volk van 16 september:

" Er zijn drie eisen waaraan een tehuis voor onder toezicht geplaatste of onder voogdijvereniging staande kinderen moeten voldoen. Dat zijn: het kind moet het in het tehuis prettig vinden, er iets leren en perspectief voor de toekomst hebben.

Mejuffrouw Hudig oefende kritiek uit op de huidige gang van zaken in de meeste internaten, waarbij het kind van het begin af aan in onwetendheid verkeert over wat men met hem voorheeft. Op die manier heeft hij of zij geen perspectief, zo zei ze.

Mejuffrouw Hudig gaf een overzicht van de ontwikkeling, die de kindbescherming heeft doorgemaakt. Thans weinig gevallen meer van lichamelijke verwaarlozing, maar wel van kinderen die in pedagogisch opzicht of op het gebied van het gevoelsleven tekort zijn gedaan. Zij zijn thans afkomstig uit alle lagen van de maatschappij.

Het meest aldus mej. Hudig zijn de inzichten veranderd. In 1959 hebben de Verenigde Naties de "rechten van het kind" aanvaard, die in 1924 door de Internationale Vereniging voor Kinderbescherming waren opgesteld."

" Drs. Ph.H. van Praag sprak daarna over het onderwerp "Het functioneren van een instelling als orthopedagogisch vraagstuk". Hij vond het nodig dat we de kinderen confronteren met onze eigen conflicten die we, volgens drs. Van Praag, wel ergens hebben zitten. "U verstaat me toch wel goed? Ik zeg niet dat mensen die in inrichtingen werken conflictueus zijn, maar dat zij zich meestal tot die kinderen aangetrokken voelen".

Na de inleidingen door prof. Hudig en drs. Van Praag was er gelegenheid tot het bezichtigen van het vernieuwde kinderkuis. De directeur van het kinderkuis, de heer H.J. Beuke, kreeg later op de receptie heel wat handen te drukken."

Een uitdaging voor de kerk

De Hoogeveensche Courant geeft een verslag van de bijeenkomst van de Christelijke Vrouwenbond Haveltermade, waar ds. J.P. van Steenberg en uit Apeldoorn het woord voerde met als onderwerp: "Het humanisme, een uitdaging voor de kerk". Enkele gedeelten uit zijn toespraak zijn voor ons belangwekkend/om hieronder te worden overgenomen. /-genoeg

" Een ieder heeft weleens gehoord van de naam van Erasmus, die opkwam voor verdraagzaamheid in zijn tijd van de vele godsdienstoorlogen. In dit alles wilde Erasmus evenwel een Christen zijn. Hij heeft de eerste Griekse uitgave van het Nieuwe Testament verzorgd.

Merkwaardig is, dat het Humanistisch Verbond van onze dagen zijn centrum te Utrecht het Erasmushuis heeft genoemd. Dit Verbond werd opgericht direct na de Tweede Wereldoorlog.

Spreker ging vervolgens verder in op dit Humanistisch Verbond. Het wil zuiver humanisme zijn. Voor de idee van een persoonlijke God is hier geen plaats meer. Men wil zeer beslist uitgaan van de "oneindige mogelijkheden", die met het mens-zijn ons gegeven zijn. Diep in zijn wezen kan de mens de krachten vinden om een leven op te bouwen, gewijd aan de strijd voor gerechtigheid in allerlei opzichten. Daarin weet hij zich verbonden met de mensheid om zich heen.

Ja, zelfs voelt hij zich opgenomen in een groot "kosmisch" verbond. Spreker ging in op het Religieus Humanisme, dat iedere voorstelling van een persoonlijke God, met Wien men kan leven en tot Wien men mag bidden onherroepelijk afwijst. De mens is in zijn denken opgenomen in de grote beweging van de Wereldvrede of - dit geldt voor de meer mystiek ingestelde humanisten - mag zich opgenomen voelen in de grote stroom van het alomvattende leven. Deze humanisten zoeken het soms bij de Aziatische godsdiensten als het Boeddhisme, die een inkeer van de mens tot het diepste "zelf" leren en tenslotte een opgaan in het Hogere, het onbewuste.

Inleider sprak als zijn overtuiging uit, dat er geen brug is te slaan tussen dit humanisme en de Boodschap van het Evangelie, dat God tot ons is gekomen als mens, in de persoon van Jezus Christus, in Wien alleen het leven is gegeven voor ieder mens, die in Hem gelooft.

Hij wees erop, dat de humanist, die wij in het leven ontmoeten, de mens blijft, die God op onze weg heeft gebracht en voor wie wij verantwoordelijk blijven.

Is dan niet ons Christelijk getuigenis al te zwak geweest, zodat de humanist geen behoefte heeft gevoeld om de blijdschap te leren kennen, ons in Christus geschonken? zo vroeg spreker."

Pijnlijke situatie

In het Dagblad van Amersfoort van 4 oktober lezen wij o.m. het volgende:

" De afdeling Amersfoort van het Humanistisch Thuisfront voelt zich bijzonder gedupeerd door de onlangs - waarschijnlijk in een B. en W. vergadering genomen beslissing van het college, dat er geloot moest worden voor de volgorde, waarin de drie zgn. "thuisfronten", het Protestants Interkerkelijk Thuisfront, het Nationaal Katholiek Thuisfront en het Humanistisch Thuisfront de jaarlijkse collecte ten behoeve van hun tehuizen mogen houden. Deze loting immers betekent, dat het bestaande rooster, dat tot dusverre die volgorde regelde, terzijde werd geschoven. Volgens dat rooster was dit jaar het Humanistisch Thuisfront het eerst aan de beurt om met de collectebus te rammelen. De uitslag van de loting is dusdanig, dat het Humanistisch Thuisfront pas een beroep op de offervaardigheid zal kunnen doen nadat het PIT zijn inzameling heeft gehouden. Volgend jaar zal het Humanistisch Thuisfront het Katholieke én Protestants Thuisfront moeten laten voorgaan en pas in 1965 komt het Humanistisch Thuisfront volgens het nieuwe rooster op de plaats te staan, die het eigenlijk al dit jaar had moeten hebben.

Er zit aan deze geschiedenis een klein stukje voorgeschiedenis vast, dat nu niet bepaald verheffend is, aangezien het blijk geeft van een betreurenswaardig gebrek aan bereidheid tot onderlinge samenwerking.

Het Humanistisch Thuisfront heeft namelijk enige tijd geleden aan de beide andere Thuisfronten de vraag voorgelegd, of het niet mogelijk zou zijn, met toepassing van een bepaalde verdeelsleutel één gezamenlijke collecte te houden, hetgeen voor het publiek alleen maar voordelen zou hebben, het gemakkelijker zou maken om collectanten te vinden en de opbrengst verpeddelijk zou verhogen.

Katholieken vóór

Het Nationaal Katholiek Thuisfront in onze stad voelde er in principe alles voor, maar stelde zijn beslissing afhankelijk van de toestemming van het hoofdbestuur. De situatie was voorheen zo, dat voor het Katholiek Thuisfront aan de uitgang der katholieke kerken werd gecollecteerd, waarbij de opbrengst niet verbazend hoog was.

Het PIT wees het voorstel van het Humanistisch Thuisfront af. Voor zover ons bekend is daarbij in interne kring een "principiële" houding aangenomen; naar buiten toe echter deed men het voorkomen alsof men bezwaren had tegen de verdeelsleutel. Hoe 't zei, van het moment af dat het duidelijk was, dat de drie Thuisfronten "gescheiden" zouden blijven optrekken stond men voor de moeilijkheid, dat er drie thuisfronten zouden collecteren, maar dat er voor de drie collecten maar éne week beschikbaar was.

"In het geval van aparte collecten", zo had men tevoren van gemeentewege verklaard, heeft elk van de Thuisfronten slechts twee dagen beschikbaar: in geval van verenigd optrekken is er voor de collecte een week beschikbaar". Het is namelijk volstrekt onmogelijk aan ieder der Thuisfronten een volle week te geven op ver uiteenliggende tijdstippen van het jaar, omdat men drie van dergelijke collecteweken onmogelijk meer ergens in kan passen.

PIT tegen

Hoewel het volkomen duidelijk is dat een collecte, die maar twee dagen duurt en dan nog pal achter de collecte van een ander Thuisfront valt (voor twee der betrokken organisaties tenminste) geen bijzonder

rooskleurige perspectieven biedt. Niettemin gaf het PIT daaraan toch de voorkeur boven een systeem, gelijk bijvoorbeeld ook bij de reclas-seringscollecte met zoveel succes wordt toegepast.

Toen dit eenmaal vaststond meende het Humanistisch Thuisfront, dat de bestaande rooster (elk jaar is het een ander thuisfront dat beginnen mag) wel gehandhaafd zou worden. Dat bleek niet het geval. Er is geloot. Het PIT werd eerste, het Humanistisch Thuisfront tweede, het NKT zou op de vijfde en zesde dag van de week kunnen collecteren. Het volgend volgend jaar zal het Katholiek Thuisfront mogen beginnen, het PIT naar de tweede plaats schuiven en het Humanistische Thuisfront naar de derde. En dat hoewel het Humanistisch Thuisfront eigenlijk aan de beurt van be-ginnen was. Men snapt niet, wat het gemeentebestuur tot deze terzijde-stelling van de oude rooster heeft bewogen, temeer niet omdat het Katho-liek Thuisfront, dat nimmer een openbare collecte hield, maar altoos een in de kerken, het tijdstip voor die collecte immers zélf kon bepalen en derhalve zo gunstig mogelijk kon kiezen.

Het is momenteel zó, dat het nog niet eens helemaal vast staat óf het NKT tot de methode van huis-aan-huis-collecte zal overgaan. Doet het dat n i e t, dan staan PIT en Humanistisch Thuisfront ieder drie dagen ter beschikking. Zo was de situatie vorig jaar ook. Wij zijn benieuwd of men, bij een terugtrekken van de katholieken nu aan de volgorde van de loting vast zal houden, dan wel aan de volgorde van het rooster van voorheen, dat de toerbeurten registreerde.

Misverstanden

Hoe scherp de tegenstellingen, hoe groot de misverstanden vaak nog zijn moge blijken uit onderstaande polemiek tussen een inzender en de redactie van Hervormd Nederland (Den Haag) op 21 september.

" "Nationale Loterij"

De vereniging "Humanitas" te Amsterdam heeft een loterij op touw gezet onderhet motto: "Uw lot hun levenslot", met als hoofdprijs een vakantie-bungalow t.w.v. f 50.000,-- enz.

Voorzover mij bekend, is "Humanitas" een puur anti-christelijke in-stelling, zodat het voor de organisatoren geen problemen zal hebben op-geworpen of deze loterij wel "verantwoord" was.

Maar omdat deze advertentie in Herv. Den Haag geplaatst werd, neem ik aan dat er van de zijde van de kerk geen bezwaar meer bestaat tegen lo-terijen (alleen natuurlijk met een goed doel). Ik vraag mij af: wordt er nog wel overwogen bij het opnemen van advertenties of de inhoud ervan wel overeenstemt met ons heerlijk "principieel-principe"?

Zo langzamerhand zakken we steeds dieper in de situatie van: ze doen het allemaal en waarom wij dan niet!

Als het er dan toch niet meer toe doet waarom dan niet een groots opgezette loterij, met comité van aanbeveling (dat het voor christenen geoorloofd is te gokken) voor de kerkbouw? Prijzen lokken. Ik ken iemand die alleen dan iets geeft als hij zeker weet het dubbel terug te ontvan-gen in geld of goederen. Typisch hedendaagse menselijke reactie als vrucht van de welvaart. Steeds meer willen bezitten/hebben en dan liefst zonder al te veel moeite.

De loterij is dan ook zo'n vorm bij uitstek om weinig te geven en "misschien" veel te ontvangen. U wilt mij toch niet wijs maken, dat u

het doel zo leuk vindt en dáárom steunt?

Of houdt u het liever bij 1 Tim. 6, speciaal vers 17/19?

J.v.d.D.

Noot Redactie

"Humanitas" is niet een puur-anti-christelijke vereniging. Zij heeft organisatorisch bepaald geen binding met het Humanistisch Verbond. Zij telt onder haar leden en medewerkers(sters) leden van verschillende kerken, ook (veelal vrijzinnig) hervormden.

Het plaatsen van een advertentie is zaak van de directie. Zij gaat ervan uit, dat de tekst van advertenties voor de verantwoordelijkheid blijft van de stellers. Zij weet, dat er binnen de kerk bezwaren zijn tegen het deelnemen aan loterijen. Zij weet ook, dat hiervoor bepaald geen algemeen geldige en door de grote meerderheid aanvaarde overtuiging is. Hoeveel kerkelijke activiteit wordt niet betaald uit de opbrengst van loterijen en bazaars, waaraan veelal verlotingen zijn verbonden.

Het doel van deze Humanitas-loterij ontmoet geen bezwaren bij de directie.

Neen, bij het opnemen van advertenties wordt geen "princiepief-principe" gehanteerd. Wat is dat eigenlijk?"

..

